

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

**Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної
теорії**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

А. Селес проф. Т.А. Костишина

«29» червня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни: «Національні моделі економічних систем»
освітня програма: «Менеджмент»
спеціальність: 073 «Менеджмент»
галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
ступінь вищої освіти: бакалавр

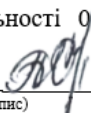
Робоча програма навчальної дисципліни «Національні моделі економічних систем» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії
Протокол від «29» червня 2022 року №11

ПОЛТАВА – 2022

Укладач: Стеценко В. В., доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», к. е. н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» ступеня «бакалавр»

_____
(підпис) **Я.О. Барібіна**
(ініціали, прізвище)

29 червня 2022р.

ЗМІСТ		
Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмні результати навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	7
Розділ 4.	Тематичний план вивчення навчальної дисципліни	15
Розділ 5.	Оцінювання результатів навчання	35
Розділ 6.	Інформаційні джерела	36
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	38

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Національні моделі економічних систем»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> <i>Постреквізити:</i> Економічна теорія, мікро- та макроекономіка, Фінанси	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни: обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	1	
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів	3	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр – 90		
– лекції: 1 семестр – 16		
– семінарські заняття: 1 семестр – 20		
– самостійна робота: 1 семестр – 54		
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: 1 семестр – 90		
– лекції: 1 семестр – 6		
– практичні заняття: 1 семестр – 6		
– самостійна робота: 1 семестр – 78		
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен		

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Національні моделі економічних систем» є набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають змогу самостійно здійснювати аналіз та дослідження економічних явищ і процесів світової економічної системи, закономірностей їх розвитку на основі креативного та критичного типу економічного мислення.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Національні моделі економічних систем» є:

Завдання дисципліни:

- вивчити базові принципи економічної теорії, ключові концепції мікро- і макроекономіки та сформувати знання категоріально-понятійного апарату сучасної економічної науки;

- оволодіти навичками критичного мислення, застосовувати аналіз та синтез для виявлення особливостей поведінки економічних суб'єктів ;

- розвивати уміння описувати, аналізувати та пояснювати економічні процеси і явища світових економічних моделей мікро- та макроекономіки;

- оволодіти навичками самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі господарських ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна «Національні моделі економічних систем», програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
<p>ПРН04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p>	<p>ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу</p> <p>ЗК05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>
<p>ПРН06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p>	<p>СК02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p>
<p>ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p>	<p>СК03 Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>СК16. Здатність оцінювати економічну ефективність діяльності, ресурсного потенціалу та конкурентоспроможність підприємств та організації</p>
<p>ПРН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p>	
<p>ПРН19. Володіти інструментарієм та навичками економічного аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу та управління конкурентоздатністю бізнес-організацій, приймати обґрунтовані рішення щодо вирішення проблемних ситуацій в бізнесі, демонструвати навички креативного мислення, формування новацій та управління інноваційною діяльністю підприємств та організації</p>	

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Теоретичні основи курсу «Національні моделі економічних систем»

Визначення світового господарства та основні етапи його становлення. Основні показники розвитку різних країн світу. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.

Зародження економіко-теоретичних знань. Об'єкт та предмет економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства. Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Економічні і неекономічні блага, їх властивості та критерії класифікації. Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа виробничих можливостей. Економічний вибір. Ефективність економіки та головне завдання економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Складові сучасної економічної теорії. Місце і роль мікроекономіки та макроекономіки в економічній науці. Об'єкт і предмет мікроекономіки та її наукова проблематика. Завдання мікроекономіки, її функції. Об'єкт і предмет макроекономіки та її наукова проблематика. Завдання макроекономіки, її функції. Основні макроекономічні проблеми й суперечності. Суб'єкти й об'єкти економічних відносин на мікро- та макрорівнях, їх взаємодія. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Особливості мікро- та макроекономічного дослідження. Методи та принципи економічних досліджень. Економічне моделювання. Граничний і функціональний аналіз. Ендогенні й екзогенні змінні. Статичні та динамічні моделі. Аналіз ex-post та ex-ante. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями, школи та течії економічної теорії. Макроекономічні ідеї класичної теорії. Кейнсіанська революція в макроекономіці. Некейнсіанська та неокласична теорії. Альтернативні теорії макроекономічного регулювання. Монетаристська теорія. Теорія адаптивних і раціональних

очікувань. Теорія економіки пропонування. Сучасні напрями розвитку мікроекономіки: теорія ігор, теорія суспільного вибору, теорія вибору в умовах невизначеності і ризиків.

Тема 2. Економічна типологія для країн світу та основні моделі економічних систем

Економічна типологія країн світу. Основні моделі світових економічних систем. Поняття ринкового попиту та ринкової пропозиції. Способи моделювання ринкового попиту та ринкової пропозиції: табличний, аналітичний та графічний. Закон попиту. Функція попиту від ціни. Нецінові фактори ринкового попиту. Парадокси закону попиту. Закон пропозиції. Функція пропозиції від ціни. Нецінові фактори ринкової пропозиції благ. Виключення із закону пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції: ринкова рівновага. Поняття рівноважної ціни, рівноважного обсягу, надлишку та дефіциту. Надлишок покупця та надлишок продавця. Прикладні аспекти застосування аналізу рівноваги. Поняття еластичності. Цінова еластичність попиту. Коефіцієнт цінової еластичності попиту, способи його обчислення та діапазон значень. Перехресна еластичність попиту на блага за їх ціною. Показники перехресної еластичності для благ-субститутів і комплементарних благ. Еластичність попиту за доходом, методи обрахунку і параметри значень для нормальних та малоцінних благ. Цінова еластичність пропозиції благ. Коефіцієнт цінової еластичності пропозиції, способи його обчислення і діапазон значень. Типи цінової еластичності пропозиції. Еластичність пропозиції за цінами факторів виробництва.

Тема 3. США

Історія та загальні відомості про США. Економіка та її галузева структура. Основні тенденції соціально-економічного розвитку. Модель американської економіки. Історія США та передумови Корисність благ як економічна категорія. Кардиналістський та ординалістський підхід до аналізу корисності. Загальна і гранична корисність. Перший закон Госсена. Оптимізація споживчого вибору (рівновага споживача). Другий закон Госсена. Уподобання як відправний фактор споживчого вибору. Аксиоми ординалізму. Крива байдужості як модель споживчих уподобань (переваг). Карта кривих байдужості та їх властивості. Нахил кривої байдужості. Гранична норма заміщення двох благ (MRS) та способи її обчислення. Бюджетне обмеження споживача. Рівняння бюджетного обмеження та

бюджетної лінії. Бюджетна лінія як модель споживчих можливостей. Ординалістський підхід до оптимізації споживчого вибору. Реакція споживача на зміну його доходу. Побудова лінії «дохід-споживання». Форма кривої «дохід-споживання» для різних груп благ. Криві Енгеля. Закони Енгеля. Функції Торнквіста. Реакція споживача на зміну цін товарів. Побудова кривої «ціна-споживання». Форма кривої «ціна-споживання». Побудова кривої індивідуального попиту. Загальний ефект від зміни ціни блага та його складові: ефект заміщення й ефект доходу. Моделювання ефектів доходу і заміщення за концепцією Є. Слуцького та Дж. Хікса. Особливості впливу ефектів доходу та заміщення на попит індивіда.

Тема 4. Канада

Історія та загальні відомості про Канаду. Економіка Канади та її галузева структура. Особливості канадської моделі та сучасні тенденції її соціально-економічного розвитку. Історія Канади. Фірма як виробничо-ринкова система. Основні припущення про умови діяльності та мотивацію поведінки фірми. Виробнича функція фірми, її аналітичні характеристики. Короткотерміновий та довготерміновий періоди діяльності фірми. Аналіз ефективності виробництва у короткотерміновому періоді: однофакторна виробнича функція. Загальна, гранична і середня продуктивність фактора виробництва та їх графічне моделювання. Закон спадної граничної продуктивності. Аналіз ефективності виробництва у довготерміновому періоді: двофакторна виробнича функція. Карта ізоквант, форми і властивості ізоквант. Гранична норма технологічного заміщення факторів, способи її обчислення. Ефект масштабу виробництва. Теорема Вікселя-Джонсона. Бюджетне обмеження виробника. Ізкокоста. Карта ізкокост. Оптимум (рівновага) виробника, його аналітичний і графічний аналіз. Ізокліналь. Виведення функції витрат виробництва. Витрати (вартість) виробництва, дохід і прибуток. Бухгалтерський та економічний прибуток. Аналіз витрат виробництва у короткотерміновому періоді. Постійні, змінні, загальні, середні і граничні витрати фірми. Економічна взаємозумовленість показників витрат у короткотерміновому періоді. Закон зростання граничних витрат. Аналіз витрат фірми у довготерміновому періоді. Задача мінімізації витрат у довготерміновому періоді. Довготермінові загальні, середні і граничні витрати.

Тема 5. Загальна характеристика економічних моделей країн Західної Європи

Історичні особливості розвитку Західної Європи. Класифікація країн Західної Європи. Загальні риси західноєвропейської економічної моделі. Історія європейської інтеграції. Основні характеристики Європейського Союзу. Ринкова структура, її характерні ознаки. Типи ринкових структур: досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія. Модель ринку досконалої конкуренції, її типові ознаки. Ринкова стратегія конкурентної фірми у короткотерміновому періоді: пристосування до ціни і максимізація прибутку. Два підходи до вибору обсягу виробництва: загальний і граничний аналіз прибутковості. Універсальне правило визначення обсягу виробництва. Основні випадки оптимізації становища конкурентної фірми у короткому періоді: прибутковість, беззбитковість, мінімізація збитків, припинення виробництва. Криві індивідуальної та галузевої пропозиції у короткому періоді. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Модель ринку чистої монополії, її типові ознаки. Ринкова стратегія фірми-монополіста у короткотерміновому періоді: визначення ціни та максимізація прибутку. Крива ринкового попиту за монополією як крива попиту на продукт єдиної фірми. Економічна взаємозумовленість ціни монополіста та показника його середнього доходу. Крива граничного доходу за монополією. Випадки оптимізації фірми-монополіста у короткотерміновому періоді діяльності. Економічна ефективність чистої монополії. Цінова дискримінація. Монопольна влада, методи її виміру й регулювання: індекси Лернера та Герфіндаля-Гіршмана. Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією. Еластичність попиту за монополістичною конкуренцією. Визначення оптимального обсягу продажу та цінова політика в умовах монополістичної конкуренції. Умова досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді. Суть і передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки і загрози. Реклама товару. Модель олігопольного ринку та її ознаки. Стратегічна взаємодія фірм. Оптимізація обсягу випуску олігополістом: модель дуополії Курно. Функції і криві реагування. Олігопольне ціноутворення: модель «ламаної кривої попиту», модель Бертрана, ціноутворення за принципом «витрати плюс прибуток», модель картельного ціноутворення «лідерство в цінах». Цінові війни та їх руйнівні наслідки.

Модуль 2.

Тема 6. Велика Британія

Загальні відомості та історичні особливості розвитку Великої Британії. Особливості моделі, галузевої структури та тенденцій соціально-економічного розвитку економіки Великобританії. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного аналізу. Основні методологічні принципи системи національних рахунків. Моделі макроекономічного кругообігу. Запаси і потоки. Основні показники макроекономічних вимірювань. Валовий національний та валовий внутрішній продукт. Кінцева та проміжна продукція. Методи обчислення валового внутрішнього продукту: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Безподатковий дохід. Валовий національний дохід та валовий наявний національний дохід. Макроекономічні показники на чистій основі. Чистий національний продукт, національний дохід, особистий дохід, дохід кінцевого використання. Номінальні та реальні макроекономічні показники. Темпи зростання та приросту ВВП. Індeksi цін та дефлятор ВВП. Інфлювання та дефліювання ВВП. Суспільний добробут і тіньова економіка. Методика обчислення тіньової економіки. Чистий економічний добробут.

Тема 7. Німеччина

Загальні відомості та історичні особливості розвитку Німеччини. Галузева структура господарства та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку ФРН. Особливості моделі економічної системи Німеччини. Сутність сукупного попиту та його відмінність від індивідуального попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпортних закупівель. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту. Сукупна пропозиція. Вплив товарних цін на сукупну пропозицію. Крива сукупної пропозиції залежно від фази економічного циклу. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції. Споживання та заощадження як функції доходу. Безподатковий дохід як основний фактор споживання та заощадження. Недоходні фактори споживання та заощадження: багатство, ціни, очікування, споживча заборгованість, оподаткування. Кейнсіанська функція споживання. Сучасна модифікація кейнсіанської функції споживання. Гранична

схильність до споживання та заощаджень. Чинники, що впливають на граничну схильність до споживання та заощаджень. Індуційоване й автономне споживання. Функції споживання з урахуванням фактора часу. Теорія Фішера про міжчасовий вибір споживача. Вплив на споживання поточного доходу, заощаджень та позик. Гіпотеза життєвого циклу Модільяні. Функція споживання за гіпотезою життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу. Інвестиції та фактори інвестування. Очікувана норма чистого прибутку та процентна ставка як основні фактори інвестиційного попиту. Номінальна та реальна процентна ставка. Крива сукупного попиту на інвестиції. Зовнішні фактори сукупного попиту на інвестиції. Кейнсіанська функція інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Графічна та математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій. Неокласична функція інвестицій. Бажаний обсяг капіталу, граничні витрати на капітал, очікуваний обсяг виробництва. Математична інтерпретація неокласичної функції інвестицій. «Сукупний попит - сукупна пропозиція» як базова модель економічної рівноваги (модель «AD-AS»). Механізм досягнення рівноваги в економіці на окремих відрізках кривої сукупної пропозиції. Короткострокова і довгострокова рівновага. Збурення сукупного попиту та сукупної пропозиції та механізм відновлення економічної рівноваги.

Тема 8. Франція

Загальні відомості та історичні особливості розвитку Франції. Галузева структура економіки. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Франції. Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошова база та її компоненти: готівка та банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей. Попит на гроші. Класичний підхід до функції попиту на гроші. Рівняння грошового попиту кількісної теорії грошей. Кембриджські економісти про функцію попиту на гроші. Кейнс про мотив попиту на гроші. Процентна ставка й альтернативна вартість зберігання грошей. Фрідменівська функція попиту на гроші. Кейнсіанська функція попиту на гроші. Грошовий ринок й механізм його функціонування. Рівняння рівноваги на грошовому ринку. Роль процентної ставки у врівноваженні грошового ринку. Механізм відновлення рівноваги на грошовому ринку.

Ринок праці. Попит і пропонування на ринку праці. Заробітна плата як ціна робочої сили. Механізм функціонування ринку праці. Неокласична теорія ринку праці. Неокласична функція попиту на працю. Неокласична функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація неокласичної моделі ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Кейнсіанська функція попиту на працю. Кейнсіанська функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація кейнсіанської моделі ринку праці. Зайнятість і безробіття. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне, природне. Тривалість безробіття. Повна зайнятість та потенційний рівень виробництва. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття.

Державне регулювання зайнятості населення. Інфляція, темп інфляції. Види інфляції залежно від темпу інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Збалансована та незбалансована інфляція, очікувана та неочікувана інфляція. Дефляція та стагфляція. Причини та наслідки інфляції. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетариський підхід і позиція кейнсіанців. Чинники інфляції попиту. Чинники інфляції витрат. Інфляція очікування. Основні наслідки високої інфляції. Інфляція і безробіття. Ранній варіант кривої Філіпса. Сучасна крива Філіпса та її відмінність від раннього варіанта. Крива Філіпса у довгостроковому періоді.

Тема 9. Італія

Загальні відомості та історичні особливості розвитку Італії. Галузева структура економіки Італії. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Італії. Рівновага на товарних і фінансових ринках. Рівноважна процентна ставка. Моделі макроекономічної рівноваги. Метод «витрати – випуск». Графічна модель «витрати – випуск». Фактичні та заплановані витрати. Модель «кейнсіанський хрест». Заплановані та фактичні інвестиції. Метод «вилучення – ін'єкції» та його графічне відображення. Мультиплікативний вплив сукупних витрат на валовий внутрішній продукт. Сутність простого мультиплікатора витрат. Математична інтерпретація мультиплікатора витрат. Модель мультиплікатора – акселератора. Рівноважний ВВП в умовах неповної та повної зайнятості. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних витрат. Графічні моделі рецесійного й інфляційного розриву. Товарний ринок і крива

IS. Чинники, що зміщують криву *IS*. Грошовий ринок і крива *LM*. Чинники, що зміщують криву *LM*. Модель «*IS – LM*» як модель одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринку. Інвестиційна та ліквідна пастка.

Тема 10. Японія

Загальна характеристика Японії, історико-економічні особливості її розвитку. Галузева структура економіки. Особливості моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Японії. Макроекономічна політика держави: зміст, цілі, засоби. Макроекономічні функції держави. Недоліки державного регулювання економіки. Теорії економічної політики Я. Тінбергена та Р. Манделла. Критика Р. Лукаса. Фіскальна політика держави. Дискреційна фіскальна політика. Державні закупки та податки як інструменти фіскальної політики, спрямованої на попит. Автономний вплив державних закупок і податків на рівень виробництва. Мультиплікатор податків. Спільний вплив державних закупок і податків на рівень виробництва. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Податки як вмонтовані стабілізатори економіки. Ефект вмонтованих стабілізаторів в умовах спаду та інфляційного зростання. Обмеженість вмонтованих стабілізаторів і необхідність дискреційної фіскальної політики. Фіскальна політика, спрямована на пропозицію. Попит і пропозиція як об'єкти податкового варіанта фіскальної політики. Стимулюючий варіант впливу податків на пропозицію. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування. Фіскальна політика та бюджетний дефіцит. Стимулююча фіскальна політика як фактор бюджетного дефіциту. Способи збалансування державного бюджету: на щорічній основі, на циклічній основі, принцип функціональних фінансів. Джерела фінансування бюджетного дефіциту. Державний борг та управління ним. Грошово-кредитне регулювання економіки. Сутність монетарної політики. Кінцеві цілі монетарної політики та зв'язок між ними. Проміжні цілі монетарної політики та проблема їх вибору. Основні інструменти регулювання грошової пропозиції: операції з державними цінними паперами на відкритому ринку, процентна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків. Вплив грошово-кредитної політики на рівень національного виробництва. Політика «дешевих» і «дорогих» грошей. Наслідки впливу на економіку стимулюючої монетарної експансії в короткостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Наслідки впливу на економіку

монетарної експансії в довгостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Нейтральність грошей у довгостроковому періоді. Ефекти доходу та витіснення фіскальної політики у моделі « $IS - LM$ ». Ефекти доходу та ліквідності монетарної політики у моделі « $IS - LM$ ». Одночасне застосування інструментів фіскальної та монетарної політики. Порівняльна ефективність фіскальної та монетарної політики держави у моделях « $AD - AS$ » та « $IS - LM$ ».

Розділ 4 – Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Національні моделі економічних систем» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Мікроекономічний аналіз суб'єктів ринку					
<p>Тема 1. Теоретичні основи курсу «Національні моделі економічних систем» <i>Лекція 1.</i></p> <p>1. Визначення світового господарства та основні етапи його становлення. 2. Основні показники розвитку різних країн світу. 3. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.</p>	2	<p>Тема 1. Економічна теорія як наука. Мікро- та макроекономіка.</p> <p>1. Визначення світового господарства та основні етапи його становлення. 2. Основні показники розвитку різних країн світу. 3. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.</p>	2	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5

<p>Тема 2. Економічна типологія для країн світу та основні моделі економічних систем <i>Лекція 2.</i></p> <p>1. Економічна типологія країн світу. 2. Основні моделі світових економічних систем.</p>	2	<p>Тема 2. Економічна типологія для країн світу та основні моделі економічних систем</p> <p>1. Економічна типологія країн світу. 2. Основні моделі світових економічних систем.</p>	2	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5
<p>Тема 3. США</p> <p>1. Історія та загальні відомості про США. 2. Економіка та її галузева структура. 3. Основні тенденції соціально-економічного розвитку. 4. Модель американської економіки. 5. Історія США та передумови</p>		<p>Тема 3. США</p> <p>1. Історія та загальні відомості про США. 2. Економіка та її галузева структура. 3. Основні тенденції соціально-економічного розвитку. 4. Модель американської економіки. 5. Історія США та передумови</p>	2	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5

<p>Тема 4. Канада Лекція 3.</p> <p>1. Історія та загальні відомості про Канаду. 2. Економіка Канади та її галузева структура. 3. Особливості канадської моделі та сучасні тенденції її соціально-економічного розвитку. 4. Історія Канади</p>	2	<p>Тема 4. Канада</p> <p>1. Історія та загальні відомості про Канаду. 2. Економіка Канади та її галузева структура. 3. Особливості канадської моделі та сучасні тенденції її соціально-економічного розвитку. 4. Історія Канади</p>	2	<p>Завдання Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання. Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</p>	5
---	---	--	---	---	---

<p align="center">Тема 5. Загальна характеристика економічних моделей країн Західної Європи Лекція 4.</p> <p>1. Історичні особливості розвитку Західної Європи. 2. Класифікація країн Західної Європи. 3. Загальні риси західноєвропейської економічної моделі. 4. Історія європейської інтеграції. 5. Основні характеристики Європейського Союзу.</p>	2	<p align="center">Тема 5. Загальна характеристика економічних моделей країн Західної Європи</p> <p>1. Історичні особливості розвитку Західної Європи. 2. Класифікація країн Західної Європи. 3. Загальні риси західноєвропейської економічної моделі. 4. Історія європейської інтеграції. 5. Основні характеристики Європейського Союзу.</p>	2	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5
Поточна модульна робота 1				2	
Разом за модулем 1	8		10		27
Модуль 2.					

<p>Тема 6. Велика Британія</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Великої Британії.</p> <p>2. Особливості моделі, галузевої структури та тенденцій соціально-економічного розвитку економіки Великої Британії.</p>		<p>Тема 6. Велика Британія</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Великої Британії.</p> <p>2. Особливості моделі, галузевої структури та тенденцій соціально-економічного розвитку економіки Великої Британії.</p>	2	<p><i>Завдання</i></p> <p><i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i></p> <p><i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5
<p>Тема 7. Німеччина</p> <p><i>Лекція 5.</i></p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Німеччини.</p> <p>2. Галузева структура господарства та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку ФРН.</p> <p>3. Особливості моделі економічної системи Німеччини.</p>	2	<p>Тема 7. Німеччина</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Німеччини.</p> <p>2. Галузева структура господарства та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку ФРН.</p> <p>3. Особливості моделі економічної системи Німеччини.</p>	2	<p><i>Завдання</i></p> <p><i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i></p> <p><i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5

<p>Тема 8. Франція <i>Лекція 6.</i></p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Франції. 2. Галузева структура економіки. 3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Франції.</p>	2	<p>Тема 8. Франція</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Франції. 2. Галузева структура економіки. 3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Франції.</p>	2	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5
<p>Тема 9. Італія <i>Лекція 7</i></p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Італії. 2. Галузева структура економіки Італії. 3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Італії.</p>	2	<p>Тема 9. Італія</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Італії. 2. Галузева структура економіки Італії. 3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Італії.</p>	2	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5

Тема 10. Японія Лекція 8. 1. Загальна характеристика Японії, історико-економічні особливості її розвитку. 2. Галузева структура економіки. 3. Особливості моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Японії.	2	Тема 10. Японія 1. Загальна характеристика Японії, історико-економічні особливості її розвитку. 2. Галузева структура економіки. 3. Особливості моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Японії.	2	Завдання <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.	5
Поточна модульна робота 2				2	
Разом за модулем 2	8		10	27	
Разом по дисципліні	16		20	54	

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Національні моделі економічних» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1.					
<p>Тема 1. Теоретичні основи курсу «Національні моделі економічних систем» <i>Лекція 1.</i></p> <p>1. Визначення світового господарства та основні етапи його становлення. 2. Основні показники розвитку різних країн світу. 3. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.</p>	2	<p>Тема 1. Теоретичні основи курсу «Національні моделі економічних систем»</p> <p>1. Визначення світового господарства та основні етапи його становлення. 2. Основні показники розвитку різних країн світу. 3. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.</p>		<p><i>Завдання</i> Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання. Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</p>	7

<p>Тема 2. Економічна типологія для країн світу та основні моделі економічних систем <i>Лекція 2.</i></p> <p>1. Економічна типологія країн світу. 2. Основні моделі світових економічних систем.</p>	<p>Тема 2. Економічна типологія для країн світу та основні моделі економічних систем</p> <p>1. Економічна типологія країн світу. 2. Основні моделі світових економічних систем.</p>	2	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	7
<p>Тема 3. США</p> <p>1. Історія та загальні відомості про США. 2. Економіка та її галузева структура. 3. Основні тенденції соціально-економічного розвитку. 4. Модель американської економіки. 5. Історія США та передумови</p>	<p>Тема 3. США</p> <p>1. Історія та загальні відомості про США. 2. Економіка та її галузева структура. 3. Основні тенденції соціально-економічного розвитку. 4. Модель американської економіки. 5. Історія США та передумови</p>		<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	7

<p style="text-align: center;">Тема 4. Канада</p> <p>1. Історія та загальні відомості про Канаду. 2. Економіка Канади та її галузева структура. 3. Особливості канадської моделі та сучасні тенденції її соціально-економічного розвитку. 4. Історія Канади</p>	<p style="text-align: center;">Тема 4. Канада</p> <p>1. Історія та загальні відомості про Канаду. 2. Економіка Канади та її галузева структура. 3. Особливості канадської моделі та сучасні тенденції її соціально-економічного розвитку. 4. Історія Канади</p>	<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	<p style="text-align: center;">7</p>
---	---	--	---

<p>Тема 5. Загальна характеристика економічних моделей країн Західної Європи</p> <p>1. Історичні особливості розвитку Західної Європи. 2. Класифікація країн Західної Європи. 3. Загальні риси західноєвропейської економічної моделі. 4. Історія європейської інтеграції. 5. Основні характеристики Європейського Союзу.</p>		<p>Тема 5. Загальна характеристика економічних моделей країн Західної Європи</p> <p>1. Історичні особливості розвитку Західної Європи. 2. Класифікація країн Західної Європи. 3. Загальні риси західноєвропейської економічної моделі. 4. Історія європейської інтеграції. 5. Основні характеристики Європейського Союзу.</p>		<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	7
Поточна модульна робота 1					4
Разом за модулем 1	4		2		39
Модуль 2.					

<p>Тема 6. Велика Британія</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Великої Британії.</p> <p>2. Особливості моделі, галузевої структури та тенденцій соціально-економічного розвитку економіки Великої Британії.</p>		<p>Тема 6. Велика Британія</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Великої Британії.</p> <p>2. Особливості моделі, галузевої структури та тенденцій соціально-економічного розвитку економіки Великої Британії.</p>	2	<p><i>Завдання</i></p> <p><i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i></p> <p><i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	7
<p>Тема 7. Німеччина .</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Німеччини.</p> <p>2. Галузева структура господарства та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку ФРН.</p> <p>3. Особливості моделі економічної системи Німеччини.</p>		<p>Тема 7. Німеччина .</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Німеччини.</p> <p>2. Галузева структура господарства та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку ФРН.</p> <p>3. Особливості моделі економічної системи Німеччини.</p>		<p><i>Завдання</i></p> <p><i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i></p> <p><i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	7

<p>Тема 8. Франція</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Франції.</p> <p>2. Галузева структура економіки.</p> <p>3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Франції.</p>		<p>Тема 8. Франція</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Франції.</p> <p>2. Галузева структура економіки.</p> <p>3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Франції.</p>		<p><i>Завдання</i></p> <p><i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i></p> <p><i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	7
<p>Тема 9. Італія</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Італії.</p> <p>2. Галузева структура економіки Італії.</p> <p>3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Італії.</p>		<p>Тема 9. Італія</p> <p>1. Загальні відомості та історичні особливості розвитку Італії.</p> <p>2. Галузева структура економіки Італії.</p> <p>3. Особливості економічної моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Італії.</p>	2	<p><i>Завдання</i></p> <p><i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i></p> <p><i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	5

<p>Тема 10. Японія <i>Лекція 3.</i></p> <p>1. Загальна характеристика Японії, історико-економічні особливості її розвитку.</p> <p>2. Галузева структура економіки.</p> <p>3. Особливості моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Японії.</p>	2	<p>Тема 10. Японія</p> <p>1. Загальна характеристика Японії, історико-економічні особливості її розвитку.</p> <p>2. Галузева структура економіки.</p> <p>3. Особливості моделі та сучасні тенденції соціально-економічного розвитку Японії.</p>		<p><i>Завдання</i> <i>Опрацювати теоретичний матеріал по темі, відповівши на контрольні питання.</i> <i>Виконати тестування (самоконтроль знань та економічний диктант) за темою.</i></p>	7
Поточна модульна робота 2					4
Разом за модулем 2		2		4	39
Разом по дисципліні		6		6	78

Розділ 5. Оцінювання результатів навчання

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форми навчання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): виконання домашнього завдання (5 балів); робота на семінарських заняттях (5 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 1 (теми 6-10): виконання домашнього завдання (5 балів); робота на семінарських заняттях (5 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик. – 4-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : Знання, 2018. – 743 с.

2. Базилінська О. Я. Мікроекономіка : навч. посібник / О. Я. Базилінська, О. В. Мініна. – 3-тє вид., випр. – К. : Центр учб. л-ри, 2019. – 352 с.

3. Гронтковська Г. Е. Макроекономіка : навч. посіб / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – К.: Центр учб. л-ри, 2019. – 672 с.

4. Данилович-Кропивницька М. Л. Макроекономіка : навч. посібник / М. Л. Данилович-Кропивницька, П. І. Стецюк, І. О. Тивончук. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2017. – 292 с.

5. Макроекономіка : навч. посібник / за заг. ред. М. І. Макаренко. – Київ : Центр учб. л-ри, 2020. – 216 с.

6. Мікроекономіка : підручник / за ред. В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2014. – 677 с.

7. Поплавська Ж. В. Мікроекономіка : теорія і практика управлінської економіки : навч. посіб. / Ж. В. Поплавська, О. Й. Криса. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Алерта, 2018. – 272 с.

8. Солонінко К. С. Макроекономіка : навч. посібник / К. С. Солонінко. – Київ : Центр учб. л-ри, 2015. – 200 с.

9. Шаповалов В.О. Економічна теорія : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. О. Шаповалов, С.С. Ніколенко. – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 303 с. – Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ: http://elib.puet.edu.ua/action.php?kt_path_info=lm.web.view&fDocumentId=802446

10. Шаповалов В.О. Економічна теорія, мікро- та макроекономіка [Електронний ресурс] : дистанційний курс початкової дисципліни / В. О. Шаповалов. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – Режим доступу: навчальна оболонка Moodle Головного центру дистанційного навчання ПУЕТ / <https://el.puet.edu.ua>

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

1. Вініченко І. І. Мікроекономіка : Навч. посібник / І. І. Вініченко, Н. В. Дацій, С. О. Корецька. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 272 с

2. Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка : практикум : навч.

посібник / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр навч. л-ри, 2008. – 418 с.

3. Задоя А. О. Мікроекономіка : Курс лекцій та вправи. Навч. посіб. / А. О. Задоя. – 5-те вид., стереотипне. – К. : Знання, 2006. – 211 с.

4. Круш П. В. Макроекономіка : навч. посібник / П. В. Круш, С. О. Тульчинська. – 2-е вид., перероб. та доп. – К. : Центр учб. л-ри, 2008. – 328 с.

5. Макроекономіка : навч. посібник / І. І. Вініченко, О. В. Гончаренко, Н. В. Дацій, С. О. Корецька. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 176 с.

6. Мікроекономіка : Навч. посібник / В. І. Мельникова, В. Г. Яременко, О. П. Мельникова, В. О. Корнівська. – К. : Професіонал, 2005. – 400 с.

7. Савченко А. Г. Макроекономіка : підручник / А. Г. Савченко. – К. : КНЕУ, 2008. – 448 с.

8. Шаповалов В.О. Інвестиційний потенціал інституційного середовища акціонерного сектора України / В.О. Шаповалов // Інституційний розвиток соціально-економічних систем: національна економіка у глобальному середовищі : збірник наукових праць за матеріалами VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 23–24 квітня 2015 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2015. – С. 156-158
Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/3149>

9. Шаповалов В.О. Модель «економічної людини» та концепція раціональності / В.О. Шаповалов // Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 16–17 листопада 2017 року). – Полтава : ПУЕТ, 2018. – С. 149-151
Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/6754>

10. Шаповалов В.О. // Макроекономічна політика держави та критерії її ефективності / В.О. Шаповалов // Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 19 жовтня 2017 року). – Полтава : ПУЕТ, 2017. – С. 356-358.
1 електрон. опт. диск (CD-ROM)
Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/6753>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни «Економічна теорія, мікро- та макроекономіка» включає у себе:

- загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає в себе дистанційний курс в середовищі Moodle.